

АНАЛІЗ СТАНУ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ ОПЕРАТИВНИХ ДАНИХ ТА ІНФОРМАЦІЇ (ІЛР) В УКРАЇНІ

Поліцейська діяльність на основі оперативних даних і інформації (ІЛР) – це сучасна модель правоохоронної діяльності. ІЛР з'явилася в Сполученому Королівстві в 1990-х роках і використовувалася в основному для боротьби з серйозною і організованою злочинністю.

Двома основними проблемами сьогоденного правозастосування є транснаціональний і все більш складний характер злочинності, а також зростання суспільного попиту на фінансову ефективність, тобто «Робити більше меншою ціною». Модель ІЛР вирішує ці проблеми, підкреслюючи важливість і обґрунтовуючи необхідність ранжирування пріоритетів на основі оперативних даних, на підставі чого далі проводиться постановка завдань і виділення доступних засобів. фактичними даними.

Аналіз оперативних даних має більше значення в ІЛР І, ніж в інших сучасних моделях поліцейської діяльності. Це вимагає вдосконалення, а іноді і нових аналітичних знань і навичок в правоохоронних органах. Випереджаючого і перспективного метод ІЛР також спирається на знання керівників правоохоронних органів специфіки роботи з експертами-аналітиками і використання аналітичних матеріалів в процесі прийняття рішень та планування. Таким чином, при прийнятті та здійсненні ІЛР І необхідно приділяти особливу увагу підготовці та навчанню керівних і управлінських кадрів вищої та середньої ланки в правоохоронних органах. Необхідно відзначити, що всі проблеми і методи їх вирішення в практиці правоохоронної діяльності в Україні також вимагають комплексного підходу, що забезпечує необхідність ретельного вивчення моделі ІЛР і розробки рекомендацій щодо її використання в НПУ.

Метою даної доповіді є детальний аналіз ІЛР і розробка механізмів застосування цієї моделі в діяльності НПУ.

Що стосується методології правоохоронної діяльності, то дослідники і автори літератури зазвичай виділяють п'ять основних моделей правоохоронної діяльності: традиційна поліцейська діяльність, поліцейська діяльність, заснована на взаємодії з населенням, проблемно-орієнтована поліцейська діяльність, комп'ютерна система криміналістичного аналізу і статистики, і ІЛР. Кожна з цих моделей має різні стратегічні цілі, має свої сильні і слабкі сторони, і при одночасному використанні вони можуть доповнювати один одного. Наприклад, ІЛР все частіше застосовується для забезпечення більш тісного зв'язку між поліцейською діяльністю і місцевим населенням, оскільки ця модель пропонує чіткі процеси, процедури комунікації і структури управління для збору, аналізу та поширення даних та

інформації. Інший приклад – це коли традиційна модель правоохоронної діяльності, в основі якої лежить реагування, є переважаючою, а ІЛР застосовується тільки для протидії серйозної та організованої злочинності. Загальним фактором перших чотирьох вищезазначених моделей, який часто вважається слабкою ланкою в діяльності сучасних правоохоронних органів, є орієнтація на місцеві регіони і загрози.

Існують різні і навіть суперечливі трактування поняття ІЛР. Деякі вважають, що ІЛР відноситься до проведення оцінок загроз, в той час як інші стверджують, що ця модель спрямована на збір даних і інформації. Відмінності в підходах до ІЛР цілком зрозумілі, так як поліцейська діяльність на основі оперативних даних і інформації є відносно новою, що розвивається концепцією.

Але в даний час вже виробилося уявлення про те, що ІЛР означає структуру управління оперативною інформацією про злочинну діяльність і запланованої оперативною роботою, в якій оперативні дані є основою для визначення пріоритетів, стратегічних та оперативних цілей в галузі попередження і припинення злочинів та інших загроз безпеці. Вона також включає в себе прийняття відповідних рішень щодо оперативної діяльності та заходів, раціонального залучення наявних людських ресурсів і розподілу матеріальних і технічних засобів.

Той факт, що екстремісти, пов'язані з недавніми терористичними актами, включаючи терористів-одинаків, залишалися поза полем зору правоохоронних органів, обумовив необхідність вироблення попереджувального підходу і всебічного обміну і централізованого аналізу відповідних даних та інформації. Усвідомлення того, що робота за принципом реагування не забезпечить запобігання терористичних актів та раннє виявлення інших серйозних інцидентів, ставить ІЛР в центр уваги на міжнародній правоохоронній арені.

Виявлення та управління ризиками є невід'ємною частиною сучасної поліцейської діяльності. Належний підхід ІЛР до збору та аналізу даних і інформації дозволяє виявляти й оцінювати ризики, в тому числі в частині серйозних подій, географічних районів, видів злочинів, соціального збитку, небезпечних злочинців і кримінальних мереж.

Першим етапом ІЛР є збір інформації для проєктів, пов'язаних з оперативною інформацією, є складним процесом. Хоча експерти-аналітики повинні забезпечити збір достатніх даних для охоплення всіх аспектів підлягає аналізу теми (або тим), вони повинні уникати надмірного обсягу даних і збору непотрібної або неадекватної інформації. Запорукою успіху цієї фази є поінформованість співробітників оперативних органів про існування, актуальності, доступності та надійності всіх джерел і установ, обраних для конкретного завдання зі збору оперативних даних, а також знання будь-яких юридичних обмежень і вимог в частині повноважень, які можна застосувати до використання різних типів джерел інформації. Знання і доступ до внутрішніх і зовнішніх джерел даних та інформації, а також обізнаність про

потенційні обмеження і вимоги є передумовами для ефективного збору і аналізу оперативної інформації.

На етапі обробки і систематизації вимагається наявності адекватної та послідовної системи роботи з інформацією. Ця фаза включає сортування, визначення пріоритетів і прив'язку зібраної інформації. Під час етапу систематизації аналітик організує і структурує зібрану інформацію, перетворюючи її в індексований і містить перехресні посилання формат, і переносить її в систему зберігання (тобто базу даних). Обробка інформації може бути настільки тісно пов'язана з аналітичною фазою, що часом складно провести чітку межу між ними.

Наступним кроком в застосуванні ІЛР буде аналіз оперативної інформації, який має різні класифікації. Найбільш поширеними класифікаціями аналізу є стратегічний аналіз, оперативний аналіз і тактичний аналіз. У доповіді тактичний і оперативний аналіз об'єднані під одним загальною назвою оперативний аналіз. Стратегічний аналіз використовується для підкріплення процесів прийняття рішень, розробки політики, планування та встановлення пріоритетів; розподілу ресурсів поліції; і визначає належний підхід до боротьби з певними видами злочинної діяльності. Оперативний аналіз допомагає в управлінні і оперативному впровадженні короткострокових завдань для досягнення оперативних цілей і підтримує поточні розслідування. Оперативний аналіз може включати особисту інформацію про підозрюваних.

Головним завданням органів МВС і НПУ є адаптація базової моделі ІЛР до національних правових рамок, що дозволяє здійснювати ІЛР відповідно до міжнародних правових стандартів. Серед них в першу чергу можна виділити такі:

- Національне законодавство повинно бути адаптовано до стандартів ОБСЄ – включати конкретні положення щодо реалізації ІЛР в діяльності правоохоронних органів;

- Збір, зберігання, обробка і обмін даними та інформацією повинні ґрунтуватися на національному законодавстві, строго відповідати міжнародним стандартам в галузі прав людини та захисту даних. Державам-учасницям ОБСЄ, в тому числі і Україні, пропонується запитувати технічну допомогу і консультації для оцінки відповідності цих законів міжнародним стандартам;

- Організацію реалізації шляхів впровадження концепції ІЛР в Україні доцільно здійснювати з урахуванням рекомендацій європейських експертів-аналітиків КМЄС, викладених в Листі Голови місії КМЄС в Україні Кястутіса Ланчінскаса від 20.01.2017 р. на ім'я міністра внутрішніх справ України Арсена Авакова.

Таким чином, активне використання моделі ІЛР дозволить Україні зробити ще один крок до торжества європейських стандартів та забезпечити більш якісне функціонування правоохоронних органів.